

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

Budapest, 1939. SZEPTEMBER 23.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

I. EVFOLYAM 32. SZÁM.

Legközelebbi megjelenésünk

**Egy nagy feltaláló életregénye!
Egy szenvedélyes szerelem története!
Zseniális film egy zseniről, aki
nagyott alkotott és nagyon szeretett:**

Alexander Graham Bell

A főszerepben:

**DON AMECHE
HENRY FONDA**

és a négy tündérszép Young nővér:

**LORETTA YOUNG
Sally Young, Georgianna
Young, Polly Ann Young**

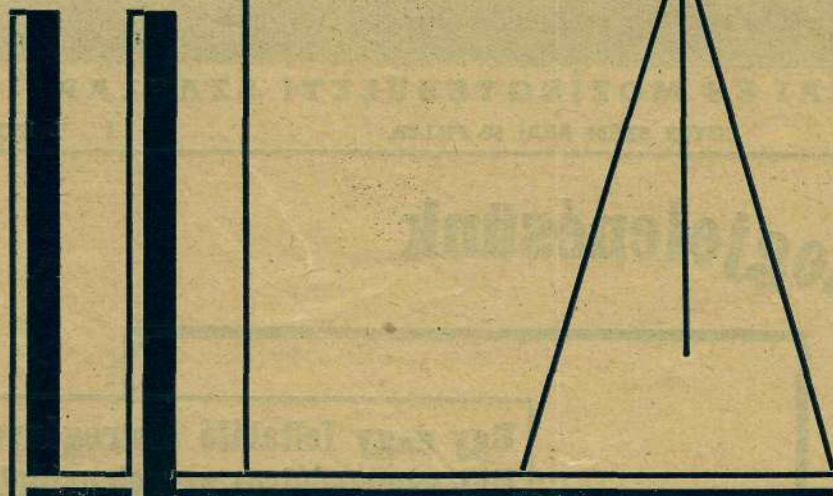

ünnepi eseménye lesz ez a főkéletes alkotás!

Forgalomba
hozza:

Fox Film Rt. Budapest, Rákóczi-
Tel.: 131-

**A hangos
filmgyár-
tás legmo-
dernebbül
berende-
zett telepe**

HUNNIA

FILMGYÁR

R.T.

**Budapest,
XIV., Gyar-
mat-u. 39.
Telefon:
*277-999**

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Bajza-utca 18.
Telefon: 113—305, 116—977.

Postatakarékpénztári
csekk számla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:
a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:
Lieber László dr.

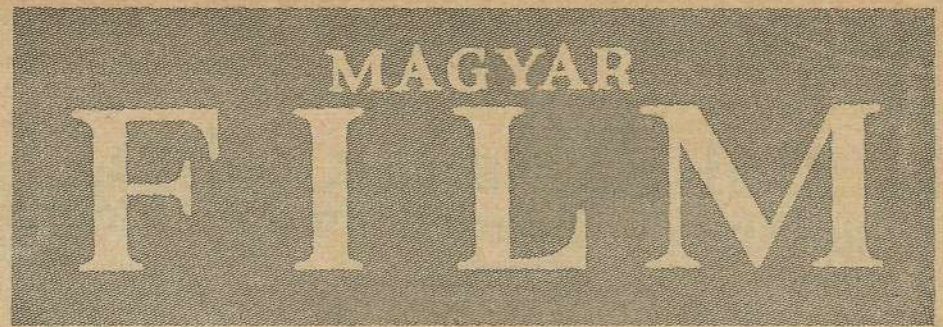
Kiadóhivatali főnök:
Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:
egy évre 30 pengő
fél évre 16 pengő

TARTALOM:

Bizonyosságot kérünk!	1
Dél az Észak ellen: Ágotai Géza dr.	2
Tilos a mozikban a tetszés vagy nemtetszés nyilvánítása	2
A film megjelenésének okai: Pa- cséry Ágoston	3
Mozi:	
A „Repülő Alap”-ra vonatkozó rendelet végrehajtási utasítása	5
Új filmek:	
Az élet komédiása	6
Premiermozik műsora	6
Technika:	
A százéves fénykép és a mai nyersfilmkészítés: Karban Jó- zsef	7
Premier Plan: Kauser István dr.	10
Lapszemle	10
Hírek	10
Filmcenzura	12
Hiradók	12
Hirdetők:	
Fox	I.
Hunnia	II.
Agfa	6
Heisler	9
Arany Ducco	10
Magyar Film Iroda	III.

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában.
Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.
Felelős vezető: Kulcsár József.

Bizonyosságot kérünk!

Minden fegyelmettsége ellenére is bizonyos belső igazoltság ta-
pasztható ma a szakma köreiben. A nemzetközi helyzet okozta változá-
sok, az akadályok, korlátozások az államokra, intézményekre, foglalkozási
ágakra egyformán hatással vannak. Végső következményképpen az egye-
sek érzik meg az európai bonyodalom okozta rendellenességeket.

A magyar film- és moziszakma legfőbb problémája napjainkban
a szezon filmellátásának számszerű és minőségbeli ellátása.

A szállítási és valutakorlátozások azt eredményezték, hogy bizonyos vo-
nalakon megállt a filmek behozatala. A helyzet még korántsem végleges.
Feloldások, engedelmények valószínűen bekövetkezhetnek. De a pillanatnyi
állapot kétségkívül idegességet szült a szakmában.

A filmkölesönzők nem tudják, hogy mennyi filmmel számol-
hatnak, tehát a premierszínházak műsorellátása bizonytalan.

Egyes elsőhetes mozik átalakultak utánjátszó színházzá. Értekezletek foly-
nak minisztériumokban, más hatóságoknál, szakmai testületek kebelében.
Memorandumok, javaslatok készülnek a helyzet megvilágítására.

Programját nem tudja elkészíteni se kölcsönző, se mozi. A szakma
minden ága — mondhatni — hétről-hétre dolgozik. Szezonterveket nem
lehet felfektetni. Ad hoc-munka folyik az egész vonalon.

És bár pillanatnyilag ninesen baj, a bizonytalan helyzet eddig
még nem okozott különösebb fennakadást, módot kell találni
sürgősen arra, hogy a jelenlegi ideges és a bizonyosságtól
nagyon távol álló helyzet megváltozzék, kialakuljon.

Ha számolnunk kell azzal a körülménnyel, hogy a folyó szezonban
kevesebb külföldi és kevesebb magyar film fog rendelkezésre állni, úgy
tudjuk meg azt mielőbb. Egy ilyen hatalmas szakma, mint a miénk, nem
maradhat tovább a mai bizonytalanságban.

Arra kérünk tehát minden érdekeltet és illetékest, hogy a helyzet
tárgyilagos mérlegelése és elbírálása után, hozza meg határo-
zatát, amelynek alapján azután megindulhat a tervezés, pro-
grammírozás a kölesönzők, mozik és gyártók irodájában.

Reméljük, hogy rövidesen már nyilvánosságra kerülnek azok a ren-
delkezések, amelyek a mai zavaros állapotok közepette biztos útra mutat-
nak majd rá minden kartársunknak, akik ma még, érthető idegességük-
ben, bizonytalan lépésükkel mind maguknak, mind pedig a szakmának
általában kárt okoznak.

A nyugodt munka folytatásához jobb megismerni a biztos ros-
szat, mint reménykedni a bizonytalan jóban. Vonatkozik ez a
megállapítás különösen most, amikor az új évad startjánál
vagyunk és nem ismerjük a pályát, amit be kell futnunk
a messze célig.

Dél az Észak ellen

Latin-Amerika nemzeti filmgyártásának előretörése

Milano, 1939. szeptember elején

Amerika spanyolul beszélő országai-
ban, vagyis Délamerika legtöbb álla-
mában és Mexikóban aránylag későn,
csak az elmúlt években indult meg na-
gyobb erővel a hazai filmgyártás. Az-
előtt a nemzetközi piacon a majdnem
mindenütt előkelő helyet élvező észak-
amerikai filmek mondhatni monopolisz-
tikus egyeduralmat biztosítottak maguk-
nak a latinamerikai országok mozgó-
képszínházaiiban. Ez annál könnyebben
ment, meri hiszen a déli lakosság java-
része a spanyol vagy portugál anya-
nyelve mellett többé-kevésbé ért an-
golut. Ennek következtében a kölcsön-
zőknek legalább is a vezetői az észak-
amerikai nagy cégek képviselői voltak,
sőt közvetlenül vagy közvetve az elő-
kelő mozik vezetésére is befolyást gyar-
koltak.

Az északamerikai filmkulturális kizá-
rólágosság mellett azonban lassan ki-
sérletek történtek nemzeti filmek gyár-
tására, különösen a délamerikai szel-
lemi élet terén vezető Argentínában,
ahol az északamerikai filmek erős el-
terjedése következtében körülbelül
1500 mozi játszik. Ilyen jelentős film-
piac mellett érthető, hogy előbb-utóbb
megpróbálkoznak hazai gyártással is,
az élelmes vállalkozók. Bár az első
filmek önmagukban is, de különösen
a hollywoodi filmgyártással
összehasonlítva, nagyon gyengék
voltak, betöltötték azt a szerepet, me-
lyet a legtöbb európai állam saját gyár-
tásánál is tapasztalni lehetett, hogy t.
i. a közönség megízlelte az anya-
nyelvén vetített műsor előnyeit s ezért
inkább elnézte a fogyatékoságukat.
Pár év alatt a kereslet megteremtette a
kínálatot és az elmúlt esztendőben már
70 film készült Argentínában, amelye-
ket természetesen a többi spanyolnyel-
vű országokban is bemutatnak, úgy,
hogy elérkezettnek látszott a pillanat,
hogy az argentinai filmgyártással az
élen a déli nemzetek kivívják filmkul-
turális önállóságukat.

Ezt a mozgalmat figyelemmel kísérte
a latin kultúra őshazája is, különös
tekintettel arra, hogy a délamerikai film-
gyártásnál magasabb színvonalú olasz
filmek részére az amerikai latin országok
piacot is jelentenek a kulturális kap-
csolatok ápolása mellett.

A háborús hírekre Buenos-Airesből
hazájába visszatért Tommaso Milani
olasz-argentinai filmszakember az
olasz-spanyol filmkapcsolatok előhar-
cosa, kérdésünkre a következőket mon-
dotta a délamerikai filmpiac jelenlegi
helyzetéről:

— Az amerikai spanyol nyelvterület
filmpiacán élvezett kizárólagos keres-
kedelmi helyzetén felül az elmúlt évek-
ben már politikai propagandát is igye-
kezett az északamerikai filmtermelés
délén kifejteni. Olyan tárgyú filmek
jelentek meg a piacon, amelyek a de-
mokratikus-liberális ideológia iránt kí-
vántak szimpátiát kelteni, mint tették
ézt az úgynevezett „film for demo-
cracy.” A kölcsönzói és mozifronton biz-
tosított helyzetük folytán ezt minden na-
gyobb nehézség nélkül megtehették.

Sőt, olyan törekvéseket is tapasztal-
tunk, amelyek az említett iránynak nem
kedvező európai filmeket rossz techni-
kai vetítéssel stb. igyekeztek megbuk-
tatni.

— Eltekintve azonban az említett nem-
kívánatos túlkapások elleni küzdelem-
től, a rohamosan fejlődő argentinai
nemzeti filmgyártás térhódítása is ho-
vátovább az északamerikai befolyás
visszaszorítására vezetett. Erős harc in-
dult meg az észak és a dél között.
Kezdetben, amint ez érthető is, az ar-
gentinai nemzeti gyengébb minőségű
filmgyártás a vidéken és a külvárosok-
ban erősödött meg s csak később szer-
zett állandó közönséget az előkelő
színházakban és a spanyolnyelvű kül-
földi piacon. Elősegítette a térhódítást
az a körülmény, hogy Délamerikában
nem terjedt el az utószinkron és az
angol-amerikai filmek spanyol felirato-
zását mind jobban kezdte unni a köz-
önség. A nyelv mellett a latin kultúra
és művészet is támogatta a hazai fil-
mek sikerét, amelyek sokkal közelebb
férkőztek a nép széles rétegeinek lelki-
világához, mint a távolabballó észak-

amerikai mentalitás.

— A latin kultúra és műveltség támo-
gatását jelenti a meginduló küzdelem-
ben az olasz filmek argentinai behozá-
tala is, amelyek még — legalább egye-
lőre — az argentin filmgyártásnál ma-
gasabb művészeti fokot képviselnek.
Reméljük, hogy az olasz filmek latin
kulturája és európai szelleme meg-
nívója, a hazai gyártás gyors fejlé-
désére előnyös hatással lesz.

— Ebből a célból mozgalmat indí-
tottunk az olasz-argentin filmek cseré-
jének kimélyítésére, hogy legalább min-
den hónapban egy-két olasz film meg-
jelenhessen Délamerikában. (Bár az
olasz és spanyol nyelv között lényeg-
es az eltérés, egyik a másik filmje-
leit nehézség nélkül megérti. — A
szerk.) Az eddigi szörványos kísérletek
helyett a jövőben intézményesen akar-
juk kiegészíteni a filmkapcsolatokat a
két kormány bevonásával és támoga-
tásával.

— Gondolunk arra is — fejezte be
Tommaso Milani fejtegetéseit, —
hogy más európai filmgyártások egyes
termékeit is megismertessük a spanyol-
amerikai közönséggel, amely a
multban csak az északamerikai látta
— eltekintve egészen szörványos kí-
sérletektől. Ily módon szívesen látnánk
jó magyar filmeket is a délamerikai
filmpiacon, természetesen csak viszo-
nossági alapon.

ÁGOTAI GÉZA dr.

Tilos a mozikban a tetszés vagy nemtetszés nyilvánítása

A m. kir. belügyminiszternek 63.000/1939. B. M. számú rendelete.

Mozgófényképezemekben az előadás rendjének biztosítása.

(Megjelent a Budapesti Közlöny
1939. szeptember 20-i, 213. számá-
ban.)

Mozgófényképezemekben az elő-
adás rendjének és a közrendnek biz-
tosítása érdekében a következőket
rendelem:

1. §.

Mozgófényképezem előadásai so-
rán az időszerű események bemuta-
tásával kapcsolatban mindennemű
tetszés, vagy nemtetszés nyilvánítá-
sa (taps, fütty, püsszegés, stb.) tilos.

2. §.

(1) Az 1. §-ban foglalt tilalomra a
mozgófényképezem engedélyese (fe-
lelős üzemvezetője) köteles a közön-
ség figyelmét egyfelől valamennyi
előadáson vetítés útján, másfelől a
mozgófényképezem előcsarnokában
és a nézőtéren jól látható helyen, jól
olvasható betűkkel a (2) bekezdésben
megállapított szövegű figyelmeztető
táblán felhívni.

(2) Az (1) bekezdésben említett fi-
gyelmeztetés szövege a következő:

„Az időszerű események bemuta-
tásával kapcsolatban mindennemű
tetszés, vagy nemtetszés nyilvánítása
(taps, fütty, püsszegés, stb.) tilos. E
tilalom megszegésének a büntetése

— a 63.000/1939. B. M. sz. rendelet
értelmében — 15 napig tartható el-
zárás.”

2. §.

(1) Amennyiben a cselekmény sú-
lyosabb büntető rendelkezés alá nem
esik, kihágást követ el és 15 napig
terjedhető elzárással büntetendő:

a) aki mozgófényképezem előadá-
sai során az időszerű eseményekkel
kapcsolatban tetszést, vagy nemtet-
szést nyilvánít;

b) az a mozgófényképezemengedé-
lyes (felelős üzemvezető), aki a 2. §-
ban foglalt rendelkezésnek nem,
vagy nem az ott meghatározott mó-
don tesz eleget.

(2) A pénzbüntetés tekintetében az
1928:X. törvénycikk rendelkezései
az irányadók.

(3) Az (1) bekezdésben felsorolt ki-
hágások miatt az eljárás a közigaz-
gatási hatóságnak, a rendőrség mű-
ködése területén a m. kir. rendőr-
ségnek, mint rendőri büntetőbíró-
ságnak a hatáskörébe tartozik. Har-
madfokon a belügyminiszter bírás-
kodik.

Budapest, 1939. évi szeptember hó
19-én. A miniszter helyett:

Dr. vitéz Bonczos Miklós s. k.
államtitkár.

A film megjelenésének okai

Irta:

PACSÉRY ÁGOSTON

A film megjelenésének okait kutatva, a művészet formai és tartalmi részét nem választhatjuk ketté. A könnyebb megérthetőség miatt párhuzamosan tárgyaljuk. Így egyszerű és áttekinthető képet kapunk.

A film megjelenésének okai között első helyen a némajáték és annak ábrázolása áll.

Első pillanatban szinte képtelennek látszik ez a feltevés. Azonban figyelembe kell venni, hogy a mimika, az érzelmek arcjátékkal való kifejezése, a pantomim, a zenével aláfestett mimikai cselekmény formája. *kifejezetten vizuális, képi és így a látáshoz tartozó.* Általában: a mimika és a pantomim mozgással fejezi ki mondanivalóit.

Tudjuk, hogy a görögök állították fel az ismert szabályt, hogy a testnek, az ember fizikai lényének meghatározott mozgása révén lelki érzelmek és élmények fejezhetőek ki. Ez a mozgási folyamat hosszú évszázadok alatt — a mimikától a pantomimen át —, *a megjelenített vizualitásig fejlődött.* A festészet és a szobrászat, a legősibb művészetek bizonyítják, hogy *az emberiség számtalan eszközt használt fel a mozgás megrögzítésének érzékeltetésére.* A cserép, a fa és a kő, a fémlemez, a pergament és a papir, később a vászon, a márvány és a különböző bronz- és fémötvözetek, a gipsz, a bór és általában ezek segédeszközei az ábrázolás szolgálatában állottak. A vésett, karcolt és festett, a rajzolt, megmintázott és faragott formák *számtalan ábrán fejezték ki a mozgulatot és a mozgás egy-egy megrögzített pillanatát.* A fotográfia megszületésével a rögzítési vágy majdnem a visszaadás tökéletességéig ért el. Ez a hosszú és mindjobban szélesedő folyamat magában rejtette azt az elképzelést is, hogy a mozgás vizuális kifejezése ne egyetlen pillanat rögzítésére szorítkozzék, *hanem egy mozgási sorozatot is kifejezzen.* Ez a vágy hozta létre a gondolatot és ennek a gondolatnak formai kifejezése hozta létre a technikai megoldást. A kísérletek szükségszerű következményei voltak azok a gépek, amelyek Ptolemaios-tól a Lumière testvérekig láttak napvilágot. A film kifejező formájának első eszmei őse tehát nem a technikában keresendő, hanem ab-

ban a vágyban, mely a mozgás és a mozgás művészi megnyilatkozásának, a mimikának és a pantomimnek képi ábrázolását tűzte ki célul. Az ember nem tudott megelégedni azza', hogy egyetlen mozgási fázist rögzítsen meg, a pillanat helyett: *az egymást követő mozdulatokat kívánta visszaadni.* Számtalan anyagot használt fel, hogy vizuálisan fejezze ki magát a mozgást is. Világos tehát, hogy a festészet és a plasztika egyetlen mozdulata mozgássá óhajtott válni! Abban a pillanatban, amikor a mimikát és a pantomimet ábrázoló kép mozdulatsort kívánt kifejezni, megszületett az a formai kifejezés, *amely a film alapvető tétéle.* Ez a kívánság ma már kimutathatóan hétszáz éves multra tekinthet vissza! Sőt! Ha figyelembe vesszük az egyiptomi építészet egyes elemeit, vagy a görög korszok díszítési vágyát, akkor még régibb multra hivatkozhatunk. Gondoljunk csak azokra a képsorozatokra amelyek például a táncos egyes mozdulatait öröklítették meg az említett műveken.

A gesztus minden időben igyekezett térben és tartalomban emberi megnyilatkozást aláhúzni. A színház felhasználta a gesztust, mint egyik alig jelentékeny tényezőjét. Amikor azonban a gesztust, a tagjátékot, sikerült lerögzíteni, akkor már nem csak egy megnyilatkozás aláhúzása, hanem értelmezése is lett. A vizuális érzékeltetéssel fontossága megnő. Általában a test és a testtel végzett mozgás, ha érzést és élményt fejez ki — mint például a tánc —, szigorú szabályok, céltudatos tanulás és megfelelő tehetség által: művészi fokra emelkedhetik. Ezt a művészetet képpen az emberiség csupán egy mozdulatban tudta ábrázolni.

Az ábrázolás mozgó és folyamatos visszaadása azonban igen régóta kísértett és főleg a mimika és a pantomim voltak azok a tényezők, melyeket mint művészi mozgásokat az ember maradéktalanul kívánt lerögzíteni. Erre a vizuális megjelenítésre való törekvés az a jelenség, mely a mozgás által kifejezett érzés és érzelem miatt a film egyik szükségszerű őse lett.

Az objektív és a filmszalag felfedezése tehát nem lehet a film őse, csupán annak egyik anyaga. Végső

következésképpen mondhatjuk, hogy a gesztus, a mimika és a pantomim, — a némajáték, — ábrázolásának vágya alkotják a film egyik őseit.

Az ábrázolás vágyának kifejezése volt egyik indítóoka annak, hogy a film gépei megszülettek!

Ősi, három-, négy-, sőt több ezer éves emlékeink vannak arról, hogy az emberiség igyekezett képpé formálni az őt körülvevő világot. Rajzok és képek, színtelen és színes ábrázolások maradtak fenn, melyek nem csupán gondolatokat és érzéseket, hanem az általános keretet igyekeztek visszaadni. A legrégebb kultúrák maradványaiból tudjuk, hogy házakat, vidékeket és a tengert, a holdat, fákat és az egész milliőt, az általános keretet próbálta az emberi szellem képeken is vizuálissá tenni úgy, ahogyan azt látta. Mindazt, amit ebben az irányban a kéz produkálni tudott: a vonalvezetést, a színek, fények és árnyékok elhelyezését, a perspektívát és az egész képi ábrázolást olyan magas fokra emelte az emberiség és a múlt kultúrája, hogy ma már nem elégszünk meg egy-egy lemásolt élet-mozzannal, hanem eszmei és gondolati, hangulati tartalmat várunk az alkotóktól. Szépérzékünk kielégítését, érzés kiválasztását és gondolkodásunk megindítását várjuk a szemlélestől. *A képek ábrázolása, a vizuális megelevenítés, a fotográfia fellépésével új lehetőséget indított meg.* Miután a fotográfia elsősorban másol, az emberi értékmérés kimondta, hogy a fényképezés nem lehet művészet, legfeljebb művészi, illetve iparművészet.

A festőművészet az árny és fény, a tónus, a szín, a vonalvezetés és mélység meghatározott szabályai közül egyet sem léphet keresztül. A futurizmus, a kubizmus és egyéb izmusok feltétlenül megbuktak, mert egyetlen képviselőjük sem tudta az emberi szemet ötszögűvé varázsolni . . .

Miután a lencse másolást eredményezett és a festőművészettel, annak alkotásaival és képalkotásával egy nevezőre nem hozható, a kérdés most az, hogy a fotografálás csak másolás, vagy értékesebb fokmértékkel mérhető-e? Az objektív használata és kezelése nem lehet csupán technikai, hiszen ismerjük a különböző fotográfusok egymástól elütő munkáit. Az egyéni meglátás, a képek különböző beállítása és az inspiráció feltétlenül a másoláson, a

mesterségbeli meglátáson felül áll. A festőművész tehetsége elénkveti azt az érzést, amit egy kép benne megindított, a fotográfusnak azonban szintén lehetnek érzései, melyeket képével próbál kifejezni. A milió kézzel való ábrázolásától a lencse megjelenéséig a valóság képét igyekezett érzékeltetni a festőművész. Hangulatunkra próbált hatni, amikor képét megalkotta. A fotográfus a milió ábrázolásával és visszaadásával a valóságot adja vissza és csupán arra szorítkozhatik, hogy a valóságnak mozzanatait, a milliónek árny- és fényhatásait fejezze ki.

A fotográfia technikáját mindenki megtanulja. Tehetség, természetes adottság nem szükséges hozzá. Ne felejtsük el azonban, hogy az írás technikáját és általában minden emberi principium, sőt, minden művészi megnyilvánulás alapelemeit bárki elsajátíthatja. Vannak pallérok, akik kitünően építenek és még sem mondhatók építőművészeknek. Vannak tanítók, akik remekül írnak és mérnökök, amatőrök, akik elsősorban rajzolnak. Kimondhatjuk, hogy minden művészetnek vannak elsajátítható és formailag megtanulható elemei. A kifejezés tartalmát azonban csupán művészi szemlélet bírja visszaadni. A művész tehetségénél fogva egyedül hivatott arra, hogy általános érzéseket művészi formában adjon vissza.

Miután a fotografálásnak is vannak olyan elemei, amelyeket nem mindenki tud visszaadni, a mesterségi részen felül kell lenni egy hátnak, amely már egyéni fantáziát és inspirációt követel. A színek hatásának egymáshoz való viszonya, a mélység és az előtér, a keret felhasználása semmi esetre sem lehet gépi és ezzel mesterségbeli. A milió hangulatának eltalálása, a tökéletes gondolatj és elképzelésbeli beállítás helyessége feltétlenül művészivé emeli a fotografálást. Gondoljunk csak arra a számtalan fényképkiállításra, melyen önmagunk láthatuk a fotográfiák hatásait.

Miután a fotográfia, — tudatos, vagy tudatalatti, — hatást érhet el, az objektív megjelenése nem csupán egy technikai eredmény csodája, hanem ezen felül egy hangulat, érzés, vagy élmény, esetleg benyomás önkéntelen kifejezése is. A fotográfiára most már nem csupán lenézéssel; hanem a művészet részére kijáró tisztelettel nézhetünk.

Az a vágy, amely az ősi és primitív környezet-ábrázolástól a legtöké-

letesebb festmény vizualitásáig vezetett: a fotografálás által kapta meg végső formáját. Az ügyetlen, gyermekinek ható és perspektívát nem ismerő milió-rajz, a renaissance tökéletes formálása után egészen a legmodernebb környezet-ábrázolásig emelkedett. A festészet milióábrázolása mindig egy keretbe foglalt élet-jelenséget fejezett ki. Ez az élet-jelenség a lencse által új formanyelvet kapott. A vizuális szemlélet hihetetlen rövid idő alatt átváltozott. Az izmusok könyörtelenül megbuktak és a fényképezés bevonult az alkotó művészetek közé. Ennek az volt az egyszerű oka, hogy a vizuális ábrázolás állandóan a tökéletes kifejezést kereste. A milió visszaadásának vágya együtt haladt az emberiség történelmével és kultúrájával. A számtalan érzés és érzelem, mely egy-egy környezetet kifejező kép által lép fel, arra enged következtetni, hogy minél tökéletesebb a forma, annál nagyobb az átélés lehetősége.

A fotográfia majdnem a legtökéletesebb forma.

Igen nagy merészség ma még azt állítani, hogy a festőművészet utódja a fotográfia lesz, de ez bizonyosnak látszik. Természetes, hogy a festészet sohasem fogja elsőségi szerepét elveszíteni, de bizonyos, hogy a fénykép mindjobban előtérbe fog kerülni és mind nagyobb művészi jelentőségre fog szert tenni. Ezt a nagyon is képtelennek ható állítást bizonyítja a fényképezési kiállítások népszerűsége.

Abban a pillanatban, amikor a környezetet ábrázoló kép megmozdult és szép vidékek mását vetítette elénk, hangulatunk egy sohasem érzett felismerésig jutott.

A milió a mozgókép által az egész világon felvehető és bemutatható lett. A képszerű ábrázolásnak ez a módja befejezetté tette azt a folyamatot, amit a vizuális közlés maga elé tűzött. (Természetesen a televízióra is gondolunk, amikor a fentebbi megállapítást tesszük.) E fejtegetésünk után levonhatjuk a végső következtetést:

A film ősi okai között a mozgóképpel való közlési vágy magába foglalta a milió ábrázolásának megteremtését is és így a milió ábrázolásának érzelmi és élményszerű kifejezése mozgással egybekötött ábrázolása volt a film második őse.

A mimika és a pantomim megfelelő milióbe állítva cselekményt kíván, hogy ábrázolása élményeket váltson ki. Természetes, hogy ezek

az élmények csak akkor váltottak ki érdeklődést, amikor emberi sorok vonulásával függtek össze. Hogy a cselekmény: a dráma ábrázolásának helyzetét megértsük, ismét a régmúlt korokat kell felkeresnünk. A dráma a történelem különböző korszakainak mindenkori kifejezése lett. A különféle koreográfiákat magába szívta és ki is fejezte.

Ennél a pontnál bukott meg véglegesen az a magyarázat, amely a filmet technikai eredménynek igyekezett feltüntetni. Ha ugyanis figyelemmel vagyunk a koreográfiák és áramlatok külső- és belső — tartalmi és formai — megnyilatkozásaira, akkor azonnal felfogjuk, hogy a cselekmény-sorozatok mindig igyekeztek a kor technikai eredményeit is kifejezni. Sőt, a technikai eredmények segítségével formájában mondták a mondanivalókat. A modern kor színházát csak modern eszközökkel tudja kifejezni. Azonban a modern dráma színházi megnyilvánulása a színpadon még napjainkig se talált utat. Világos tehát, hogy a modern dráma csupán egy új formában nyerhet kifejezést. Ennek a drámának eszközeiben nagyvonalúnak, megjelenési ritmusában folyton változóknak és — bár ez paradox-szerű, — egyszerre nagyvonalúnak és aprólékosnak kell lennie. Nem a színpadi dráma, sem a regényszerű előadási mód technikája a megfelelő, hanem egy teljesen új formai kifejezés. A modern élet formái újszerűek, tehát a modern élet drámáját csupán egy újszerű anyaggal lehetséges kifejezni! Tolakodóan kívánkozik kifejezésre jutni az abszolút történés, az abszolút cselekvés folyamata. Azok a gépek és újszerű anyagok, melyek a filmmel léptek előtérbe, azt sürgetik, hogy végre felfigyeljünk az új eszköz fontosságára. Ez az eszköz világosan mutatja az egyetlen követhető utat, amelyen az emberi dráma modern kifejezése haladhat. Ha ez eddig elmondottakat figyelembe vesszük, akkor leszűrhetjük a végső tapasztalatot:

A némajáték, a milió és a cselekmény, mint hármas egység, voltak a film ősei. Ezeknek az ősi megnyilatkozásoknak mozgó és vizuális ábrázolása indította meg a gépekkel való kísérletezéseket. Tehát a film ősei nem a technikában, hanem a szellemi megnyilatkozásokban keresendők!

(Tételünkből a film hangja sem hiányzik, mert a cselekmény egyik kifejezési formája éppen a hang.)

M O Z I

SZERKESZTI: MORYVAY PÁL, A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDELYESEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK:

A „Repülő Alap”-ra vonatkozó rendelet végrehajtási utasítása

A „Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap” javára és a nemzeti filmgyártás támogatására a mozgófényképezetekben eladott jegyek után fizetendő hozzájárulás beszedése és kezelése tárgyában 1939 augusztus 14-én kiadott 127.400—1939. sz. m. kir. pénzügyminiszteri rendelet magyarázata és végrehajtási utasításaképpen a székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság 156.416—1939. II. a. sz. alatt az alábbi körrendeletet intézte valamennyi ker. m. kir. adófelügyelőségnek és ker. forgalmi adóosztálynak.

A körrendeletet teljes szövegében alább közöljük a mozisok részére mihez tartás végett:

Az 1. §. 1. és 2. bekezdéséhez:

Az általános forgalmi adó alapja a fizetendő 4%-os hozzájárulás összegével nem csökkenthető.

Az 1. §. 3. bekezdéséhez:

A forgalmi adóellenőrök a bélyegeken lerótt hozzájárulást az adózók törzslapján külön összegben tartoznak feljegyezni és pedig az általános forgalmi adó feltüntetésére szolgáló hasábján a 8. számú hasábján, amelynek fejrovatában „R és F. a.” megjelölést kell alkalmazni.

A 4%-os hozzájárulás címén a forgalmi adókönyvbe beragasztott és az ellenőr által megsemmisített forgalmi adóbélyeg összegéről külön napi jelentést kell készíteni és ugyancsak külön kell az ezen napi jelentéseket naponta, illetve havonta összesíteni.

Az 1. §. 4. bekezdéséhez:

Például: az általános forgalmi adó alap 1000 P. Fizetendő tehát egy hónapra 30 P általános forgalmi adó általánynak és ezenkívül hozzájárulás címén az általánynak $\frac{1}{3}$ -dal növelt összege. $(30 + 10 =) 40 P.$

A 2. §. 1. bekezdéséhez:

A Budapest székesfőváros területén működő mozgófényképezetek ezen rendelkezés értelmében 1940. évi január hó 1-től kezdve csak a ténylegesen elért bevételeik alapulvételével adóbevallás mellett pénzben kötelesek az általános forgalmi adót és ezzel kapcsolatban a 4%-os hozzájárulást leróni, tekintettel arra, hogy jelenleg idényszerűen játszó mozgófényképezetek Budapesten nincs. Mind-

azon mozgófényképezetek, amelyek ezen időpontig általános forgalmi adójukat esetleg kivetésszerűen megállapított átalányösszegben rótták le, a folyó év utolsó hónapjában végzésileg értesítendő, hogy az 1940. évi január 1. napjától kezdve a kivetésszerű átalányban történő adófizetés megszűnik és úgy az általános forgalmi adót, mint a 4%-os hozzájárulást ezen rendelet 1. §-ának (3) bekezdése, illetve 2. §-ának (1) bekezdése értelmében forgalmi adóbevallás benyújtása mellett a ténylegesen elért adóköteles bevételeik alapulvételével készpénzben tartoznak megfizetni.

A 2. §. 2. és 3. bekezdéséhez:

A mozgófényképezetek háromféle jegyrendszerrel dolgoznak. Ezek közül az első a nagymoziknál használatban lévő ú. n. garnitúra-jegyrendszer. Ezeket a jegyeket a jegy nyomásakor a nyomda ellátja az előadás napjának, az előadás számának és az elfoglalható ülés helyének pontos megjelölésével úgy, hogy ezek a jegyek csak egy meghatározott előadás alkalmával használhatók fel. A pénztári elszámolás a visszamaradt, el nem adott jegyek alapján történik. E jegyrendszer alkalmazás esetén, ha a mozgóképezetek rendes kereskedelmi könyveket is vezet, a rendeletben előírt jegy nyilvántartás vezetése mellőzhető, minthogy ezen jegyek újból történő felhasználása nem lehetséges. Amennyiben azonban az ú. n. garnitúra-jegyeken bármelyik adat feltüntetése nem a nyomdában történik, tehát azon akár a nap, akár az előadás szám utólag lesz megjelölve, az ilyen jegyek használata csak a 2. §. (3) bekezdésében megjelölt nyilvántartás pontos vezetése mellett fogadható el.

A garnitúra-jegyeken kívül szokásos az ú. n. blokkjegyek használata is. Ezek a jegyek rendszerint összefűzött, csak az ülés megjelölésével nyomott jegyek, amelyeken azonban sem a nap, sem pedig az előadás nyomdai úton feltüntetése nincs. Ezeknek a jegyeknek használata csak az előírt nyilvántartás pontos vezetése esetén engedélyezhető, akkor is azonban meg kell kívánni, hogy minden blokk nyomdai úton blokk számmal, a jegyek pedig folytatólággal sorszámmal legyenek ellátva. Minthogy ezek a jegyek nemcsak egy előadásra, vagy napra szólnak, a nyilvántartásba pontosan be kell vezetni a naponként a pénztárnak átadott blokkjegyek blokk számán kívül a jegy kezdő sorszáma is.

A legkisebb mozgófényképezeteknél használják az ú. n. tekercsjegyeket. Ezek a jegyek csak a hely megjelölésével ellátott összetekercselt tömőkben készülnek és a rendelet életbelépésétől kezdve csak abban az esetben fogadhatók el, ha minden egyes jegy folytatólággal sorszámmal van ellátva. A jegyek szabályszerűen nyilvántartásba veendőek és a nyilvántartásba fel kell tüntetni eladási áronként elkülönítve a naponként használatba vett tekercsek számát és a tekercs jegyeinek kezdő sorszáma. Ezen tekercsjegyek használata azonban csak 1939. év végéig engedélyezhető, az 1940. év január hó 1-től kezdődőleg a mozgófényképezetek csak garnitúra, vagy blokkjegyeket használhatnak. Amennyiben valamilyen mozgófényképezetek egyes előadásaira kedvezményes árú jegyeket árusít, ezen előadásokra csak olyan jegyek hozhatók forgalomba, amelyeken már a nyomda a „kedvezményes jegy” szót a jegy nyomásakor rányomta. Ezen jegyek természetesen a nyilvántartásba külön veendőek fel.

A mozgóképezetek az el nem adott, illetve fel nem használt jegyeket és tömőket a pénztári leszámolások melléleteként megőrizni kötelesek mindaddig, míg azok ellenőrzése meg nem történik. Az ellenőrzés megtörténte után egy hónap mulva a fel nem használt jegyek megsemmisíthetők, a pénztári leszámolásokat azonban 5 évig meg kell őrizni.

Az eljáró forgalmi adóellenőr azoknál a mozgófényképezeteknél, melyek rendes kereskedelmi könyveket vezetnek, a pénztárkönyv vezetését minden alkalommal ellenőrizni köteles. Emellett a jegyek eladását és nyilvántartását is a fentiek szerint tartozik ellenőrizni. A használható jegyeket és azoknak nyilvántartására vonatkozó utasításait a cég könyveibe való bejegyzéssel közölni tartozik az üzem vezetőjével.

A 2. §. 4. bekezdéséhez:

A Magyar Mozgóképezetek Egyesületének kiküldöttjei szerint a mozgófényképezetek kifizetéses jegyek kiszolgáltatásával ingyen jegyeket általában nem szoktak adni. Kivételesen képeznek az ú. n. elsőhetes és utánjátszó mozgóképezetek, amelyek az egyes újonnan bemutatott filmeket szakmai vagy díszelőadás keretében is előadják. Ezen előadások egy-egy filmre csak egy ízben, mint szakmai, egy ízben pedig, mint díszelőadás fordul elő. A szakmai előadást a filmkölcsonzó vállalat rendezi és a mozgófényképezetek az ellenérték nélkül kiadott jegyeket megfelelő átvételi elismervény mellett (melybe a jegyek száma mellett azoknak eladási ára is megállapított)

ható) adja át a filmkölcsonzó vállalatnak, mely azokat az érdekeltek között ellenszolgáltatás nélkül szétosztja. A díszelőadás keretében ingyenesen kiszolgáltatót jegyeket a mozgófényképüzem vezetője küldi szét. Mindkét esetben a jegyek átadásáról a pénztárnak szóló elszámolásban a mozgófényképüzem vezetője eladási árként külön feltünteteli az ingyenesen szétosztott jegyeken kívül a pénztárnak eladásra átadott jegyek számát és minőségét. Ilyen előadásoknál tehát meg kell követelni a pénztári elszámoláson az ingyen kiadott jegyek pontos feltüntetését. Ezek szerint tehát az elsőhetes és utánjátszó mozgófényképüzemekon kívül más mozgóképüzem fizetéses jegyet ingyen-jegyként el nem számolhat és az elsőhetes és utánjátszó mozgófényképüzemek is ugyanazon filmnél legfeljebb csak kétféle számban számolhatnak el ingyen jegyeket.

A 2. §. 5. és 6. bekezdéséhez:

A kerületi forgalmi adóosztályok az ellenőrzésük alá tartozó mozgófényképüzemek által esetről-esetre bemutatott játsszói engedély iránti kérvényre az esetleges forgalmi adóhátralék összegének feltüntetésén kívül azt is megjelölni tartoznak, hogy a hátraléokra a mozgóképüzem részletfizetést kapott-e és azt tartalmaz-e. Ez utóbbi rendelkezés természetesen csak a rendelet életbeléptetése előtt keletkezett hátralékokra vonatkozik, mert a „R. és F. a.” alapot megillető hozzájárulásra és a rendelet életbeléptetése után esedékessé váló általános forgalmi adóra részletfizetési kedvezményt engedélyezni nem lehet.

A készpénzben adózó mozgófényképüzemek által befizetendő 4%-os hozzájárulást az adózó általános forgalmi adó számláján kell elkönyvelni. Erre a célra a számlalapon az előírási részen lévő üres hasábot kell felhasználni és ezen hasáb fejezatába a „R. és F. a.” rövidítést kell beírni. Ugyiszintén a lerovási résznél is a számlalapon lévő üres hasábot kell a befizetett hozzájárulás elkönyvelésére felhasználni.

A rendelet szerint a folyó adóra történő befizetés elsősorban a 4%-os hozzájárulásra számolandó el. Amennyiben tehát az adózó az esetleges forgalmi adó hátralékára történt befizetésen kívül folyó általános forgalmi adót és hozzájárulást teljes egészükben nem röjja le, a befizetett összegből a hozzájárulás teljes egészében kiegyenlített és csak a fennmaradó összeg számolható el a folyó általános forgalmi adótartozásra.

A 3. §. 2. és 3. bekezdéséhez:

A Budapest területén hozzájárulás címen befolyt, vagy bélyegben lerótt ösz-

szegat havonta az egyéb forgalmi adó összegekkel együtt kell a szokásos időben beszállítani a 101.100 számú pénzügyminiszteri bevételi számlára.

A 3. §. 4. bekezdéséhez:

A székesfővárosi kerületi forgalmi adóosztályok által használatos eredménykimutatás nyomtatványon a 4%-os hozzájárulást a 18. számú üres hasábjában kell kimutatni. Ennek folytán az eddig ezen rovaton kimutatott mezőgazdasági és nyersanyagbeszerzési hozzájárulás adópótlékot a 13. számú hasábjában kell felveendő 13/a. számú új hasábjában kell kimutatni. A 4%-os hozzájárulás adópótlékát pedig a 24. számú hasábjában szereplő általános forgalmi adópótlék összegekhez kell hozzászámítani.

ÚJ FILMEK

Az élet komédiása
(Idiot's Delight)

Irta: Robert E. Sherwood
Rendezte: Clarence Brown
Főszereplők: Clark Gable, Norma Shearer, Edward Arnold, Charles Coburn, Joseph Schildkraut
Gyártotta: Metro
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Radó István
Hossza: 2712 méter
Cenzura: aluli
Kölcsonzó: Metro
Bemutatta: Forum, szeptember 11

Harry Van, fiatal artista a háború után leszerel és csak nagy nehézségek árán tud szerződést kapni. Ugyanabban a műsorban lép fel egy Irén nevű, gyönyörű vöröshajú artistanő, aki beleszeret Harryba. Rövid barátság után útjaik szétválnak, mert szerződésük a világ más-más tájaira szólítja őket. Harry táncsoporttal Európába utazik, ahol minden nagyobb városban fellépnek, Genfben készülnek, de az egyik határállomáson feltartóztatják a vonatot. A határt nemzetközi háborus bonyodalmak miatt lezárták. Harry és a lányok kénytelenek megszállni az egyetlen hotelben. Röviddel később megérkezik a hotelbe Achille Weber, muniógyáros, egy szép hölgy kíséretében. Harry a hölgyben felismeri Irént, a szép artistanőt. A hotel közelében repülőtér van és a vendégek rémülete növekszik, mikor egy bombavető repülőraj száll fel,

**hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb**

ismeretlen rendeletessel. A feszült légkör és a nagy izgalom Irénből is kirobbantja a neheztelet, amelyet Achille Weber iránt érez, akinek szemére veti, hogy a háborúra spekulál. Achille terhesnek érzi Irén túlzott lelkiismeretességét és elhatározza, hogy megszabadul tőle. Harry és táncsoportja mutatványokkal szórakoztatja a szálló izgalomtól reszkető vendégeit, mikor ez egyik vendég hírül hozza, hogy a bombavetőraj szörnyű támadást hajtott végre, kitért a háború. Másnap megnyitják a határt és az összes vendégek eltávoznak egy kivételével. Achille Weber intézkedik, hogy a hatóságok tartsák vissza Irént, azzal az ürüggyel, hogy az útlevele nincs rendben. Irén egy beszélgetés során megmondja Harrynak, hogy Achille bosszút áll rajta, amiért szemébe mondta az igazat. Harry is elmegy a táncsoporttal, de néhány perc múlva visszatér, bár tudja, hogy az ellenség megtorlasként most a repülőteret fogja bombázni és így az élete is kockán forog. De Harry életét is kész feláldozni, hogy megmentse Irént. Irén bevallja Harrynak, hogy szereti, mindig is szerette és mialatt a bombák hullanak körülöttük, ők jövő terveikről álmodoznak. Végül is elvonulnak az ellenséges repülők, vége a támadásnak és ők a hotel romjai közül indulnak el a közös élet felé.

Most, a háború kitörésének idején a legkülönbözőbb filmek válnak aktuálisak. Nemrég láttunk egy világháborús filmet, majd a „Siegfried vonal” a háborúra való készülődést mutatta be, most, végül láthatunk egy olyan filmet, melyben az író szinte látnoki erővel jósolta meg az 1939-es háborút. Különösen ezek a részei sikerültek a legújabb Metro-produkcióknak. A képzeletbeli ország határvárosában megrekedt különböző nemzetiségű, rangú, korú emberek lélekrajza kitűnő. Egyébként Clark Gable és Norma Shearer viszik a filmet.

Premiermozik másora:

ÁTRIUM
CASINO
CITY
CORSO
DÉCSI
FORUM
RADIÓ
ROYAL APOLLO
SCALA
URÁNIA

5 óra 40
A boldogság utcája
A boldogság utcája
A szerelem tolvaja
Halló Janine!
Az élet komédiása
Riadó Indiában
5 óra 40
A három testőr
Halló Janine!

szep. 12-től
szep. 21-től
szep. 21-től
szep. 11-től
szep. 21-től
szep. 11-től
szep. 13-től
szep. 12-től
szep. 4-től
szep. 21-től

Hunnia
Mozgóképz.
Mozgóképz.
Paramount
UFA
Metro
Mozgóképz.
Hunnia
Fox
UFA

TECHNIKA

SZERKESZTI: LOHR FERENC

A százéves fénykép és a mai nyersfilmkészítés

Irta:

KARBÁN JÓZSEF

filmoperatőr

Egy jönevű párisi festőművész, Luis Jacques Mandé Daguerre volt az, aki 15 évi szakadatlan kísérletezés után 1837-ben a jódezüsttel bekenet lemezt higanygőzben előhívta. Daguerre nemcsak a fényérzékeny rétegek vizsgálatával foglalkozott. Számos újítást végzett a régi fényerőtlen lencserendszereken is.

Szerencsés társulása Niepce Nicéphore-ral alapozta meg a nagyhirnevű Daguerreotypia-eljárását.

Mosolyrakészítő, hogy annakidején miként készítették el egy felvételt. Egy nagyméretű doboz falára fényerőtlen „objektív” volt rászelve. A doboznak az objektívvel szemközi fala előtt egy tükör állt. Ennek segítségével állították be a képet. A fényérzékeny anyag jódezüsttel bekenet fémlemez volt. A felvétel előtt a lemezre jódgőzöket kellett lecsapatni, hogy a lemezen jódezüst réteg létesüljön. Amikor ez megvolt, akkor nagy sietséggel kellett hozzáfogni a „fényképezéshez”. A megvilágítási idő tiszta napsütésben legkevesebb 30–40 perc volt. Az előhívás egy zárt térben higanygőzök segítségével történt. A kész fénykép csak bizonyos síkban volt látható az egyébként teljesen fekete lemezen.

A francia kormány Daguerre találmányát megvette és 1839 augusztusában a világ használatára átengedte.

A fénykép megindult hódító útján.

Nem szabad megfeledkeznünk Daguerre elődeiről és kortársairól, akik ugyancsak hozzájárultak a fényképezés tökéletesítéséhez. Említenünk kell elsősorban dr. Schultze Henrik német orvost, akinek az ezüstnitráttal folytatott kísérletei jelentősek; az angol Wegwood-ot, aki az ezüstnitráttal preparált papírosképeit nem tudta rögzíteni. Daguerre-ral

egyidőben kísérletezett az angol Fox Talbot is. Klórezüsttel érzékenyített papírosképeit konyhasóval rögzítette. Talbot volt a negatív-pozitív-eljárás megindítója, mert képeit másolni is tudta.

Nagy lendületet vett a fényképezés akkor, amikor az amerikai Eastmann (1834-ben) feltalálta a celluloid-filmet. A Kodak-gyár megalapítása Eastmann nevéhez fűződik.

Párhuzamosan a fényképezéssel folytak kísérletek a mozgóképek megvalósítása terén.

Sokan olvasták és tudják, hogy a legelső kísérletezők közé tartozott a francia dr. Paris, aki már 1823-ban az ő *Thoumatrope*-jával ejtette bámulatba baráti körét. Utána sorrendben következett *Plateau Phénakisticopja* 1833-ban, 35 évvel később *Zootrope* és 1881-ben *Reynaud Praxinoskop*-ja vált híressé. A mozgás fotográfikus úton való megrögzítése az amerikai *Muybridge*-nek sikerült legelőször 1878-ban. A francia *Marey* és *Demény*, majd *Edison* egyidőben szerkesztették *Bioscop*-jukat, illetőleg a *Kinetoskopot* 1894-ben. A tulajdonképeni siker a *Lumière* testvéreké, akik 1895 december 25-én mutatták be nyilvánosan a mozgóképet.

Mint látjuk, rengeteg idő telt el a kezdet óta. Természetes, hogy a legelőször papírosra vetett vagy fényképezett mozgásrajztól kezdve sok nehézséggel kellett megbirkózni a feltalálóknak. A mozgás analízisével foglalkozó *Muybridge* használta először a fényérzékeny emulziót, amikor elmés szerkezettel a mozgás fázisait rögzítette. A használt fényérzékeny üveglemezek törékenysége és nehéz kezelhetősége nem engedte meg, hogy a nagy fáradtsággal felvett mozgásfázisokat vetítve ismét viszontláthassák. A véletlen nagy segítségre jött akkor, amikor *East-*

mann a celluloid-filmet feltalálta. Ez a találmány rohamos léptekkel vitte közelebb a célhoz a kinematográfiát.

Celluloid... Mi sem természetesebb, hogy ez a ruganyos, teherbíró és átlátszó anyag legalkalmasabb eszköz arra, hogy fényérzékeny réteggel bevonva, a mozgás megrögzítésére és alkalmas módon való visszaadására alkalmazzák.

Ma számos gyár foglalkozik a nyersfilm előállításával és évente sok millió métert használnak fel belőle a világ minden részében.

Talán érdeklődésre tarthat számot, hogy egy modern *nyersfilmgyárban* hogyan készül a film?

A mozgókép anyaga három részből áll: celluloid alapanyagból, (az ún. hordozóréteg), rajta fényérzékeny rétegből, a (fotografia) és a kettőt összekötő, átlátszó rétegből.

A gyártás menete a következő:

1. az alapanyag létrehozása és szaggatva való öntése,
2. az alapanyag előkészítése a fényérzékeny réteg felfogadásához,
3. a fényérzékeny emulzió előállítása,
4. az alapanyag felkenése fényérzékeny emulzióval,
5. a mozgóképanyag (nyersfilm) elkészítése: tehát 35 mm-es szalagokká való felvágása, perforálása, védjegyezése, ellenőrzése és dobozolás.

A celluloid alapanyag gyártása.

A mozgókép egyik legfontosabb része. Követelmény, hogy a film hosszú élettartamú, teherbíró, elasztikus legyen, hogy a vetítéssel kapcsolatos igénybevételnek megfeleljen. Nagy súlyt fektetnek átlátszóságára, tisztaságára és színtelenségére. Tökéletes homogenitású, légbuborékmentes és egyenletes vastagságú legyen, az emulzióval szemben teljesen indifferens, nemkülönböztetve víznek és vegyi hatásoknak ellenálló.

Tökéletes gyártási eljárásokkal mindezt biztosítani tudják a gyárak.

A termelt gyapot salétromsavval kezelve, kémiai változáson megy át. A növényi rostok átalakulnak *kollódiium-gyapottá*, a film egyik fő alkotórészévé. A másik alkotórész, az ismert *kámfor*. A kámfor jelenléte csökkenti a film robbanóerejét, de növeli annak elaszticitását. Mint oldó anyagok, tekintetbejönnek az alkohol, benzol, aceton, kénéther, methylalkohol, amycetát és ecet-éter.

A nedves állapotban a gyárba érkező kollódium-gyapotot (nitrocellulóze), mely kb. 25% vizet tartalmaz, előbb vízteleníteni kell. Ez nagyfőréjű centrifugákban történik. A nehezebb víz gyors forgás következtében a gyapotból kinyomódik. A visszamaradó csekély vízmennyiséget aztán alkohollal kivonják. Az így előkészített kollódium-gyapotot alapos vizsgálatnak vetik alá. A vizsgálat megállapítja, hogy a cellulóze megfelel-e minden követelménynek.

A vizsgálat után az anyag az oldóedénybe kerül, ahol alkohol és kénéther keverékében folytonos keverés közben lassan feloldják. Kámfor és más anyagok hozzáadása után a mézhez hasonló folyadékot szűrőkön préselik át. Szűrés és ismételt vizsgálatok után kész az ú. n. *öntőoldat*. (Kollódium.) Ezt még ugyan nem lehet film öntésére használni, mert a filmben nagyszámú légbuborék lenne. Előbb a folyadékot légteleníteni kell. Átvezetik tehát ismételt szűréssel egy másik kettősfalú edénybe. Felmelegedés következtében a folyadékban lévő légbuborékok a felszínre törnek és eltávoznak. A légtelenített öntőanyag csőrendszeren éri el az *öntőgépet*.

Az öntőgépeknek kétféle formája lehet. Vagy nagy átmérőjű dob, vagy két dobon vezetett végtelen szalag. A szalag felülete tükörfényes és megfelelően ki van feszítve. Az egész gép egy nagy kamrába van beépítve.

Az öntőoldat a gép egyik végére felállított vályúba ömlik, amelynek alján szabályozható rés van. Ezen a résen ömlik az oldat a tükörfényes tovahaladó szalagra. Az egyenletesen elosztott oldatot a szalag beviszi a kamrába. A kamra elektromosan fűtött. Itt az oldóanyagok egyrésze a meleg következtében elillan. A maradékréteg a celluloid-szalag. A gép másik végébe beépített segítőhenger a szalagról óvatosan lefejt a celluloidot és az alatta lévő szerkezet felcsévéli azt. Az öntővályú részét úgy állítják be, hogy a menet végén leváló film vastagsága a követelménynek megfelelő legyen (0.13—0.14 mm). Amennyiben 350 méternyi filmöntés sikerült, a tekercset elvágják és folytatják a másik hossz elkészítését. Az így öntött filmszalag szélessége gépenként változik. Legtöbbször 78—80 cm széles. A melegítőkamra úgy van megszerkesztve, hogy az oldatból elillanó gőzöket ismét lecsapódásra bírják, desztillálják és újból oldóanyagul használják

fel. Ezáltal tetemes megtakarítást érnek el és az oldóanyagok gőzei nem veszélyeztetik a munkások testi épségét.

Az öntőgépről lekerülő anyagot pihentetik. Azután sorra kerül a filmanyag vizsgálata. A vizsgálat felöleli az anyag homogenitását, teherbírását, (szakítópróbák, hajlítópróbák) tisztaságát, átlátszóságát. Amennyiben a vizsgálat jó eredménnyel végződött, átviszik az anyagot a *preparálóba*.

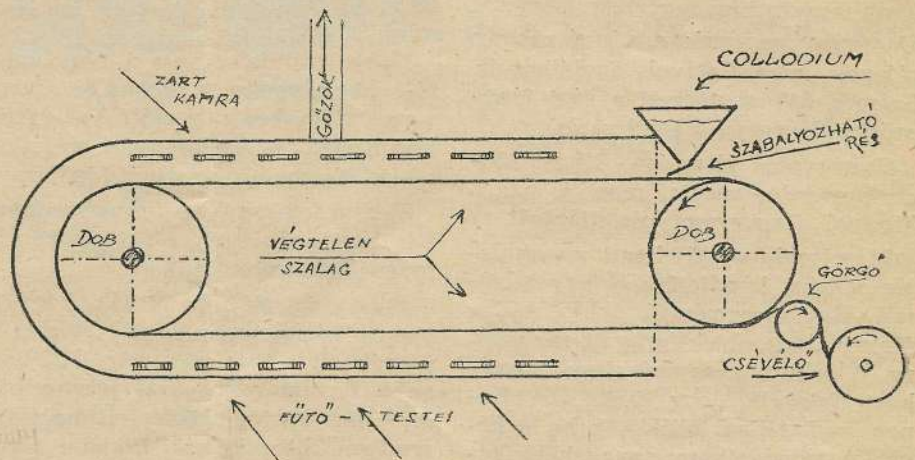
A preparálás jelenti a filmanyag előkészítését arra, hogy a fényérzékeny réteget szinte elválaszthatatlanul felvegye. Azért a filmanyag egyik oldalát különleges réteggel vonják be, amely az emulziót az alapanyaghoz hozzáragasztja.

Ezek a filmanyagok különösen az iskolai filmoktatásban jelentősek. A legújabb német rendelkezés szerint a legrövidebb idő alatt bevezetik általános használatra a *nem robbanva égő filmet*.

Elértünk a gyártási munkamenet negyedik fázisához: az alapanyag *felöntése fényérzékeny emulzióval*.

A fényérzékeny emulzió előállítása

Szükséges anyagok: ezüstnitrát, brómkálium, jódkálium, chlórnatrrium és tiszta zselatin. Legfontosabb közülük az *ezüstnitrát*. Gyártása nagyjából úgy történik, hogy finom-ezüstöt salétromsavban feloldanak és kristályosítják. Természetes, hogy az emulzió készítéshez használt vegyszereknek a lehető legtisztábbaknak

Az alapréteg (film) öntése

Ugyanígy történik a filmanyagok színezése is. A panchromatikus negatív anyagok szürke „bázis”-színe, valamint az anyagában színezett pozitív filmanyagok is így készülnek.

Meg kell említenem, hogy az ú. n. *nem robbanva égő* filmanyagok ugyanígy készülnek, csak nitrocellulóze helyett acetyl-cellulózét használnak. Alapanyagul ecetsavhidrid, ecetsav szolgál, oldóanyagul aceton, más puhító és védőanyagok hozzákeverésével.

Az acetyl-filmek hátrányai ismeretesebbek. A vetítőgépeken végzett kísérletek szerint élettartamuk $\frac{2}{3}$ -a a celluloid filmekének. A vízzel szemben nem olyan ellenálló. A vízben nyúlik, tartós, szárazságban törékeny lesz. Nagy előnye miatt (tűzszegélyessége) *nem szabad e film használatáról lemondani*.

Ma az összes gyárak hozzák a „Sicherheits”, „Nonflam”, „Safety” stb. elnevezésű, nehezen égő filmgyártmányukat.

kell lenniük, tehát minden mellékanyagtól mentesek, mert csak így így lehet a szükséges eredményt elérni. Ugyanez vonatkozik a zselatinra is. Egyébként a zselatin a legkevesebb ismert anyagok közé tartozik.

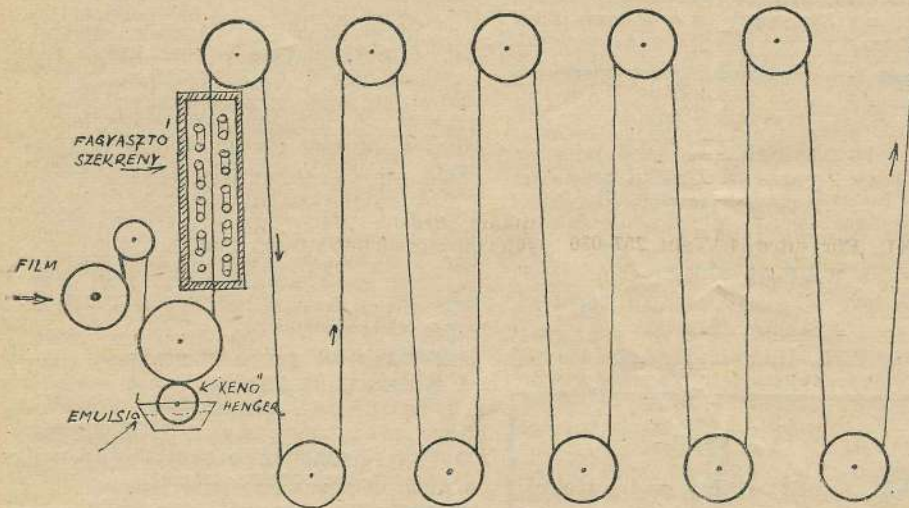
Az emulzió előállítása alapjában egyszerű kémiai reakció. Fényérzékenysége miatt csak sötét helyen, kenger vörös, vagy zöld fény mellett állítható össze.

Az ezüstnitrát és brómkálium oldatát összekeverik az előzően meleg vízben feloldott zselatinnal. Az ezüstnitrát reagál a brómkáliummal és oldhatatlan brómezüst képződik, amely mint csapadék, finoman eloszlik a zselatinban. A maradék káliumnitrát. Ennél a munkánál nagy szerepe van a temperaturának, a keverés módjának és az alkalmazott vegyszerek mennyiségének. Az arányok változása módot ad a legkülönbözőbb emulziók előállítására. A negatív emulzióknál fontos

még a színérzékenyítő festékanyagok adagolása. Az egyszer sikerült kifogástalan minőségű emulzió előállításának módjaihoz a leghatározottabban ragaszkodnak. Minden változás beláthatatlan károkat okozhat. Az előbb említett munkával az emulzió még nincs készen, mert a fényérzékenysége igen csekély és mint fölösleget, a káliumnitrátot tartalmazza. Úgynevezett érési folyamattal a fényérzékenységet emelik. Ammóniák hozzáadásával és az emulzió felmelegítésével a kezdetben finom eloszlású brómezüst szemcsék durvábbak lesznek, de fényérzékenyebbek. Amennyiben a fényérzékenység kellő vizsgálat után eléri a kívánt magasságot, hirtelen lehűtéssel az egész anyagot megmerevítik. A fő-

Mielőtt sor kerülne az alapanyag felkenésére, az emulziót számos vizsgálatnak vetik alá. A vizsgálat legfőbb része a gradáció és fényérzékenység ellenőrzés.

Az emulziót egy kettősfalú edényben lassan felolvasztják, aztán megsűrítik és a felkenéshez szükséges hőfokra lehűtik. Ez a hőfok 35° – 38° C körüli. Az emulziót a felkenést végző gép ugyancsak kettősfalú vályújába öntik. A vályúban forgó henger a hőfoktól függően annyit vesz fel az olvadt emulzióból, amennyi szükséges ahhoz, hogy a felkent film laboratóriumi kidolgozás után megfelelő fedést, illetőleg feketedést érjen el. A vályúban forgó hengert a film érinti és az emulzió a film preparált oldalán egyenletesen eloszlik.

Az emulzió felvitele

lősleges káliumnitrátot, — mely a kész filmanyagot raktározásnál használhatatlanná tenné — el kell távolítani az emulzióból. Ez úgy történik, hogy a megmerevedett emulziót ujjnyi vastag darabkákra felvagdaldják és bőséges tiszta vízben kimossák. A káliumnitrát a vízzel távozik és az emulzió ezután már csak zselatinból, vízből és brómezüstből áll, tehát készen arra, hogy az alapanyagra felkenhessék. Addig a kész emulziót hűtőhelyiségekben tartják.

A fényérzékeny emulzió felöntése a filmanyagra.

Az emulzionáló helyiség sötétjében gyöngye vörös vagy zöld fény mellett történik az emulzió felkenése az alapanyagra. Mint az emulzió készítésénél láttuk, a kész és kimosott anyag szétvagdálva, apró hurka alakjában kerül a fagyasztóba addig, míg fel nem használják.

Nagyon rövid út után a felkent film a 36 fokos melegből hirtelen a fagyasztókamrába ér, ahol a felkent emulzió néhány pillanat alatt megmerevedik. Erre azért van szükség, hogy a felkent emulzió össze-vissza ne folyjon. Az emulzió vastagsága kb. 0.02 mm és jellemző a felkenés precizitására, hogy a vastagság-különbségek két ezred milliméternél nem nagyobbak. A kb. 300 méter hosszú filmet géppel, farudakra akasztva, hurokformában vezetik a teremben végig, míg teljesen megszárad. A szárítás teljesen pormentes és állandó hőfokú meleg levegővel történik. A megszáradt fényérzékeny réteggel bevont filmet a gép felcsévéli.

A filmcsévé gondosan becsomagolva átviszlik a vágóterembe. Az elkészített film kb. 75 cm szélességben futotta eddigi útját. Most külön a célra szerkesztett gépen egyenle-

tes húzás mellett, forgókésekkel vágják fel a filmet 34.9 mm szélességre. Különös figyelemmel ellenőrzik a gép munkáját. Minden filmtekerés vágását megbízható eszközzel mérik. Az e munka után következő perforálásra talán a legnagyobb figyelmet szánják.

Itt külön kell említenem, hogy a régebben használt egylyukas perforálógépekkel szemben ma már a négylyukas (Bell & Howell) gépet használják. A perforációtávolságot ott nem a filmtovábbító szabja meg, hanem az, hogy a filmet közvetlenül a lyukasztásnál az ú. n. tartófogak (Fangstifte) rögzítik. Ezek a tartófogak a már kilyukasztott részbe süllyednek és addig tartják fogva a filmet, amíg a további négy lyukat a gép kivágja. A tartófogak a lyukasztókésekkel együtt egy darabot képeznek és a két szerszám közötti távolság (tehát a perforációtávolság) ezredmilliméterre pontos. Az ellenőrzés mindenütt mikroszkópokkal történik.

Perforálás után a filmet „márkázák”. A széleibe a gyár nevét, a láb-hossz-számozást és az emulzió számot világítják be.

Mielőtt a filmet dobozokba csomagolnák, még egyszer alaposan megtisztítják. Minden doboz filmről még próbát vesznek. Ez is alapos vizsgálat alá kerül és törzskönyvi jegyzést kap.

A kész nyersfilm elindulhat útjára.

Premier Plan

KAUSER ISTVÁN dr.

Filmkarrierje csak a múlt évben indult meg, amikor átvette az Ibusz filmesztályaának vezetését. És ma már nemcsak filmet szállít, de külföldi filmek köleszönzésére is berendezkedett, sőt, mint a Délbáb kft. ügyvezetője, filmet is gyárt. A produkciójában készült első magyar film a hónap végén már meg is jelenik három premiermoziban. Komoly elmélyedése a filmügyek-be idén nyáron nyilvánult meg, amikor a lillafüredi Filmhét ankétján egy hatalmas tabellával jelent meg a dobogón és a számok tengerében evezve, állami szempontból világította meg a magyar filmgyártást. Apropos: evezés! Ezen a téren világbajnok a szó szoros értelmében. Előzőleg a gyorskoresolyázás főiskolaj világbajnoka volt. A sportokat most a film mezején gyakorolja. Itt is győzni fog, mert meg vannak hozzá a vasidegei és vasizmai. Jogász-doktor lévén, a film iratlan törvényeinek labirintusaiban is el tud igazodni, annál is inkább, mert mindezekon felül a politikához is ért, lévén annak idején a Nemzeti Egység Pártjának igazgatója. A dr.-hez nem csak saját személyénél ragaszkodott, de a felesége megválasztásánál is, aki szintén ismert személyiség: Fedák Ágota dr. Mint régi koresolyabajnok, megél vele a jég hátán is...

Lapszemle:

A MAI NAP. 1939. IX. 16. A Forum filmszínház november elsejéig köteles kiüríteni bérelt helyiségeit. (Rendkívül érdekes bírói ítélet a Gerő-Léderer csoportok pereskedésében.)

ESTI KURIR. 1939. IX. 16. Sarc, vagy adó?

SZTÁR. 1939. X. Korda Sándor: „Bergner”.

ESTI UJSÁG. 1939. IX. 21. Taps a sötétben.

NÉPSZAVA. 1939. IX. 20. Magyar játékfilm a légvédelemről.

ESTI KURIR. 1939. IX. 21. A szám-üzött taps.

NÉPSZAVA. 1939. IX. 21. Tessék tudomásul venni!

MAGYARSÁG. 1939. IX. 21. Ha a tapssal ölni lehetne...

SZINHÁZI MAGAZIN. 1939. szept. 23. Eszenyi Olga ormánsági levele (3 képpel).

FILM-SZINHÁZ-IRODALOM. 1939. IX. 20. (h. a.): Kutyasorozás a Magyar Film Irodában.

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 146-346

Lakás: XI., Fürj-utca 4. Tel.: 257-036

VÁCZI DEZSŐ

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 139-211

Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386

AZ EST

1939. szept. 19-iki számából:

A belügyminisztérium felszólította a magyar filmkölcsonzóket, hogy terjesszék fel azoknak a már lejátszott filmjeiknek a listáját, amelyeket reprimiz-játszásra alkalmasnak tartanak. A felszólítás összefüggésben áll a külföldi filmek behozatalának csökkentésével.

Ennélfogva

varázsolja ujjá régi filmjeit

ARANY FILMDUCCO-val
ARANY FILMDUCCO

**BUDAPEST, VIII.,
DANKÓ-UTCA 22.
TELEFON: 149-489**

HIREK

TÓREY ZOLTÁN DR.

vezető-igazgató az elmúlt héten hazatért rendes nyári szabadságáról és újból átvette a Magyar Távirati Iroda konzernhez tartozó Magyar Film Iroda és Nemzeti Apolló Rt. ügyeinek vezetését, ami azt jelenti, hogy a Magyar Távirati Iroda konzernhez tartozó minden filmmel foglalkozó vállalat irányítása Tórey Zoltán dr. vezető-igazgató hatáskörébe tartozik.

A FILMBEHOZATAL KORLÁTOZÁSA

ügyében a múlt héten a kereskedelemügyi minisztériumban rendezett miniszterközi és szakmai értekezlet folyományaként időközben két megbeszélés zajlott le az OMME-ben. Az elsón az amerikai cégek, a másodikon az egyéb külföldi filmeket forgalmazó belföldi vállalatok képviselői vitatták meg érdekeiket. A rendkívül népes tagértekezlet azt a határozatot hozta, hogy amennyiben az illetékes hatósági szervek korlátozzák a külföldi filmek behozatalát, úgy az OMME teljesen egyenlő mértékben fogja megvédeni tagjai üzleti érdekeit oly módon, hogy az importálható filmeket arányos elosztással biztosítja az egyes vállalatok számára. Ilyen értelemben készítette el javaslatát az OMME főtitkára, Erdélyi István dr., aki az egyesület memorandumát szombaton, szeptember 23-án már el is juttatta a kereskedelemügyi minisztériumhoz, illetőleg azon keresztül a Nemzeti Bankhoz és a Külkereskedelmi Hivatalhoz.

SZÜNETELE A LONDON-FILM A HÁBORÚ ALATT

Londonból jelentik, hogy a London Film szeptember 1-én felmondott minden alkalmazottjának, mert a háború tartamára beszüntette üzemét.

HÉTFÖN ÜL ÖSSZE A SZINMŰVÉSZETI ÉS FILM-MŰVÉSZETI TANÁCS

A közelmúlt napokban nyugalomba vonult Jalsoviczky Károly dr., a kultuszminisztérium államtitkára, miután szolgálati ideje lejárt. Jalsoviczky Károly távozásáról a magyar művészvilág nagy sajnálattal értesült, az államtitkár hozzáértése és színházszeretete egész működése alatt temérdek barátot és sok hivat szerzett magának. A magyar művészi élet azonban nem vesztí el egészen Jalsoviczky Károlyt, mert mint az Orsz. Színművészeti és Filmművészeti Tanács három évre kinevezett elnöke továbbra is a magyar színművészetről fog dolgozni s ez a munkája jörförán csak napokra szakadt meg a nyugalomba vonulása után. A tanács hétfőn már összeül Jalsoviczky Károly dr. elnöklésével és tárgyalni fogja a felvételi elutasítások ellen beadott fellebbezéseket, a gyakorlatosok vizsgakérdéseit és egyéb, a tanács elé tartozó ügyeket. A tanács, mely húsz tagból áll, négy bizottságot alakított, mindegyiknek négy tagja van s valamennyiben a nyugalmazott államtitkár elnököl. Ezek a bizottságok ad hoc ülnek össze, a tanács egyes tagjait a ny. államtitkár kéri fel a mindenkor bizottságokban való részvételre. Hétfőn kezdí meg a munkát a tanács es előreláthaóan nyolc-tíz nap alatt végez, az eléje kerülő anyaggal. Temérdek ügyet kell tárgyalnia, eddig száz felvételi fel-

lebbezés és kétszáz egyéb ügydarab futott be. Valamennyi ügy feldolgozására, illetve a döntésre legalább hat-nyolc ülés válik szükségessé.

AZ ELSŐ MAGYAR REPULÓFILM

A *Palatinus*-filmterjesztő vállalkozásában, a honvédelmi minisztérium és az Országos Légvédelmi Parancsnokság irányítása mellett nagyszabású légvédelmi tárgyú film készül, szórakoztató mese keretében felül azokat a szakkérdéseket, amelyeket a nagyközönség egy korszerű légi háborúról és az ellene való védekezésről tudni kell. A Hunniában készülő film végig lebilincselően érdekes és izgalmas. Bemutatják a filmben a légvédelem összes mozzanatát, a család, az egyén és a közösség légvédelmet, magyar filmen eddig még nem látott nagyszabású légi csatát, városok bombázását. A film méreteiben és arányaiban meghalad minden eddigi magyar filmet. Az Országos Légvédelmi Parancsnokság főkérésére a hatóságok, testületek és intézmények a legnagyobb készséggel állottak a gyártási vállalkozás rendelkezésére, így többek között a főváros és üzemei, az államrendőrség, tűzoltóság, mentőegyesület, valamint a légoltalmi eszközöket és berendezéseket gyártó cégek. A film katonai és légvédelmi tárgyú főlvételeinél állandóan jelen volt a honvédelmi minisztérium, és az Országos Légvédelmi Parancsnokság szakközveje, aki a főlvételek szakszerűségét ellenőrizte és irányította. A film meséjét Békeffy István, a légvédelmi szakrészeket Evva Ernő főhadnagy írta. Rendezője: Csepreghy Jenő, zene: Fényes Szabolcs. Főszereplők: Lukács Margit, Hidvéghy Valéria, Kovács Terus, Zala Karola, Rajnay Gábor, Vértess Lajos, Greguss Zoltán, Mihályfy Béla, Maklár Zoltán, Kovács Gyula. A *Palatinus* második magyar filmjéről — amely a Szárnyas dandár (Zúgnak a szirénák) címet kapta — a magyar rádió jövő héten helyszíni közvetítést ad.

MOZISOK A KULTUSZMINISZTERIUMBAN

Szeptember 16-án, szombaton délelőtt a keresztény mozialkalmazottak küldöttségileg keresték fel br. Wlassics Gyula dr. államtitkárt a kultuszminisztériumban. A küldöttség tagjai a következők voltak: Rennard Béla, az *Uránia* filmszínház igazgatója, Libertiny Zoltán a *Fórum* filmszínház igazgatója, Györfői Andre ezredes és Vörös Gyula, a *Glória* mozi vezetője. Rennard Béla, a küldöttség szónokája átnyújtotta az államtitkárnak azt a memorandumot, amit a keresztény mozialkalmazottak nemrégiben a Kamara választmányának adtak át és amelyben javaslatot fektettek le a tekintetben, mi módon történjen a mozisok felvétele a Kamarába és hogyan gondolják ennek az intézménynek átalakítását a mozisoknak a Kamarába történő bavitulása következtében. Br. Wlassics Gyula dr. államtitkár a mozisok küldöttségének kívánságait — értesülésünk szerint — magáévá tette, így tehát ebben az értelemben várható, hogy a közeljövőben elkezdődik a mozisok kamarai szereplése, illetőleg megtörténik a Kamara átszervezése.

MEGALAKULT A MAGYAR IRÓK FILMJE RT.

Hétfőn, szeptember 18-án délben tartotta alakuló közgyűlését a Magyar Írók Filmje Rt. a Baross Szövetség székházában, Matolay Géza elnöklésével. A közgyűlés megállapította, hogy a százötven-ezer pengős részvénytőke teljes egészé-

ben lejegyeztetett és a részvénytársasági törvényben előírt harminc százalékos nemcsak befizették, hanem azt jelentékeny mértékben túl is fizették. A jelenlevő alapítotagok megválasztották az első igazgatóság és felügyelőbizottság tagjait. Az igazgatóság tagjai lettek: Bibó Lajos, Matolay Géza, Siklóssy Pál, Schramm Alfred, B. Kokas Klára és Görgényi Miklós, a felügyelőbizottság tagjai: Orbók Attila, Pünkösdi Andor, Ujhely József, Marschalkó Lajos, Mécs Alajos, Bereczky László és Güttler Antal. A közgyűlés az alapítotagoknak a felmentvényt megadta, a megalakulást kimondta és ezzel a magyar írók filmvállalkozása a megvalósulás stádiumába lépett. A cégjegyzés a legrövidebb időn belül megtörténik és azután az új filmvállalat megkezdí munkáját a magyar filmgyártás területén.

GERŐ KONTRA FÓRUM

Ismeretes az a régi harc, amely a *Fórum* filmszínház bérlői és Gerő István, az egykori mozi-trösztvezér között folyik évek óta. Gerő István, akinek évekkel ezelőtt érdekeltsége volt a moziban, mindenáron szerette volna ismét a hatalmába keríteni az egyik legelegánsabb budapesti filmszínházat, ezért egész különös üzleti fogáshoz folyamodott. Bérbevette azt a házat, amelyben a *Fórum* filmszínház épült s ilyenformán konkurrens — albérlőjévé vált. A két fél között ezután tovább folyt a pereskedés, Gerő István felmondta a *Fórumnak* a bérletet, legutóbb azonban úgylátszott, hogy miután a második zsidótörvény alaposan megnyirbálta Gerő István hatalmát — a harc nem folytatódik. A felmondási per haladt mégis a maga útján és most a tábla ítéletben kötelezte a *Fórum*-mozi jelenlegi bérlőit, hogy november elsejéig költözzenek ki a helyiségből, mert csak bírtokan kívül fellebbezhetnek a Kúriához. Előfordult tehát az a különös eset, hogy Budapest legexponáltabb helyén ott van egy fényesen berendezett mozgófényképszínház, előadások azonban öt hét múlva már nem tarthatók benne, mert a főbérlő Gerő Istvánnak nincs moziengedélye viszont a moziengedélyes *Fórum*-mozi nem tarthat benne előadásokat, mert nem rendelkezik a helyiséggel. A megiepoen szokatlan filmháborúságot azonban aligha nézik féltlenül a magyar film felügyeleti hatóságai már csak azért sem, mert nemcsak a közönség, hanem a magyar filmgyártás szempontjából sem lehet közömbös, hogy az egyik legjobban jövedelmező pesti mozi nyitva tart-e, avagy zárva.

KESKENYFILM-BEMUTATÓ A KÁRPÁTALJÁRÓL

Hétfőn, szeptember 18-án volt a sajtóbemutatója Balassa Ferenc és Wilczek József kárpátaljai barangolásáról készített keskenyfilmjének. A bemutatón több minisztérium, turista- és sziszövettség és sportegyesület képviseltette magát. Zúgó folyóvölgyek, 2000 méteres hegycsúcsok, szelid és merész völgyek, lakák; turisták és sielők csodálatos paradicsoma tárult a nézők elé. Az idegenforgalmi propagandának alkalmas filmet budapesti és vidéki egyesületekben fogják bemutatni.

A „KAROSSZÉK” BEMUTATÓJA

A *Magyar Írók* Filmje produkció első vigjátéka, a Bókay János regényéből filmre írt *Karosszék* pénteken, szeptember 22-én került meghívott közönség előtt bemutatásra a *Royal Apolló*-ban. A *Hunni* filmgyárban Balogh Béla rendezésé-

ben készült újdonságot — melyet a *Palatinus* filmterjesztő kft. hoz forgalomba — legközelebbi számunkban ismertetjük.

PALATINUS ALBUM

Az egyre fejlődő magyar filmkölcönzővállalat, a *Palatinus* filmterjesztő kft. az elmúlt héten adta ki díszes albumban 1939—40. évi anyagát. Az új program hét magyar filmet biztosít a mozisok számára, azonkívül ugyancsak hét válogatott külföldi újdonságot hirdet. A *Palatinus* ügyvezető igazgatója, Güttler Antal valóban napról-napra fokozódó szorgalommal fejleszti, bővíti vállalata méreteit, amit most kiadott albuma is bizonyít. Ez az izléses, magyaros motívumokkal illusztrált vaskos füzet díszére válik a legrégebb és legnagyobb filmkölcönzővállalatnak is nemcsak mint propaganda, de mint program is.

BALESET-FILMEK

MŰZEUMA AMERIKÁBAN

Washington-ban most kezdtek meg azoknak a felfelvételeknek a gyűjtését, amelyeket közlekedési balesetekről készítették. Az irattár különös súlyt helyez tipikus balesetek filmképeire, mert ezeket a bíróságok rendelkezésére akarják bocsátani.

RÖKK MARIKA LEVELE

A napokban érdekes és kedves kis levelet kaptunk Rökk MARIKától. Csontszinű papíron, kék tintával írott levelet, felül a világhírű filmsztár bélyegzőjével, alul eredeti aláírásával. A magánlevélke az *Uránia* csütörtök-esti premierjére hívott meg bennünket az *Uránia* filmszínházba, ahol bemutatásra került Rökk MARIKA legújabb Ufa-filmje, a *Halló Janine!* című nagy revü-attrakció. Gratulálunk az eredeti és izléses ötletű propagandához!

MOZI-ÁRVERÉS BUDAPESTEN

A Budapesti Közlöny szerdai számában az árverési hirdetmények között a Horthy Miklós-út 32. sz. alatt lévő *Nap mozgó* is szerepel, amelynek 1690 pengere becsült berendezésére tüztek ki árverést.

FILMMŰZEUM JAPÁNBAN

Tókióban október havában filmkiállítás nyílik meg, amely nagyszabású filmünnepéllé lesz egybekapcsolva. A filmkiállítást japán szakkörök állandósítani kívánják oly módon, hogy megvásárolják az anyag nagy részét a kiállítótól és azt egy filmműzeum létesítésére használják fel.

MEGNYILTAK A LONDONI MOZIK

Az angol kormány, amely csak nemrég zártta be a londoni mozikat, engedélyt adott arra, hogy a brit fővárosban a színházak és mozgóképszínházak ismét megnyithassák kapuikat a közönség előtt. A rendelet értelmében szeptember 15-től kezdve ismét megkezdhetik az előadásokat, de azokat 11 óráig be kell fejezni. A rendelet értelmében azok a színházak és mozgóképszínházak, amelyek másfél mérföldes (kb. 2½ kilométer) körzetben fekszenek a Leicester Square körül, már este 9 órakor kötelesek befejezni előadásukat.

GÁL BÉLA

aki a régebben megszűnt Országos Magyar Filmegyesület kebelében működött és időközben a kultuszminiszter által megszüntetett Filmművészeti Iskola igazgatótanára volt — mint erről egy napilap hírdetéséből értesülünk — előkészítést vállal lakásán a filmszínészi és filmrendezői pályára.

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV. ESZÜ-TÉR 6 TELEFON: IRODA ÉS PENZTÁR 183-072. ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183-073

Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság

331—1939. eln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY 1939. szeptember 15-iki, 209. számában.)

Az Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság 1939. évi szeptember hó 3-tól szeptember hó 9-ig tartott ülésein

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. 22. sz. Reklámtekeres (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 85 méter hosszú,

2. A Siegfried-vonal (Der Westwall) (Ufa) hangos riport 2 felvonásban, az Universum Film A. G. filmgyárban 1939. évben készült, 1.130 m hosszú,

3. Egy filmriporter kalandjai 40. sz. című, A golfsport művészete alcímű (Shouting For Par) (Fox) hangos sport riport 1 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 302 m hosszú,

4. Mexikó (Ufa) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, az Universum Film A. G. filmgyárban 1939. évben készült, 428 m hosszú,

5. Alexander Graham Bell című, A győzelmes ember alcímű (Alexander Graham Bell) (Fox) hangos színmű 5 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 2.725 m hosszú,

6. Magyar világhíradó 811. sz. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 252 m hosszú,

7. Varázsszönyegen a világ körül V/10. című, Délamerikai panoráma alcímű (Good Neighbours) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 305 m hosszú,

8. Meenyi esze van a tyúknak? (Können Tiere denken) (Ufa) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, az Universum Film A. G. filmgyárban 1938. évben készült, 443 m hosszú,

9. A potyautas (Les cinq sous de Larvarède) (Sláger) hangos vígjáték 6 felvonásban, a Gray filmgyárban 1939. évben készült, 2.849 m hosszú,

10. Szívek muzsikája című, Észak leánya alcímű (Second fiddle) (Fox) hangos zenés vígjáték 5 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 2.456 m hosszú,

11. Egy párisi ház — előzetes (Derrière la façade) (Művészfilm) hangos reklám 1 felvonásban, a Regina filmgyárban 1939. évben készült, 98 m hosszú,

12. 23. sz. Reklámtekeres (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 122 m hosszú,

13. Víz alatt sem könnyű az élet (Räuber unter Wasser) (Ufa) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, az Universum Film A. G. filmgyárban 1939. évben készült, 420 m hosszú,

14. Férjem a kékszakáll (Das Abenteuer geht weiter) (Walter Tibor) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Bavaria filmgyárban 1939. évben készült, 2.554 m hosszú mozgófényképeket.

b) Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképüzemekben szabad bemutatni:

Noszty fiú esete Tóth Marival (Palatinus) hangos keskeny színmű 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1937. évben készült, 926 m hosszú mozgófényképet.

c) Kísérőműsorul a kötelező arányszámba beszámíthatónak minősítette:

1. Az üneplő falu (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1937. évben készült, 398. m hosszú,

2. Tanyai lakodalom (Hamza film) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, Magyarországon 1939. évben készült, 328 m hosszú,

3. A szent korona gyöngyei (Kovács és Faludi) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1938. évben készült, 325 m hosszú filmeket, mint Magyarországon készült magyar nyelvű mozgófényképeket.

d) Nyilvános előadásra alkalmasnak találta és a mozgófényképüzemekben a magyar nyelvű mozgófényképek bemutatására előírt arányszámba beszámíthatónak minősítette:

Az utolsó Werezkey (Filmértékesítő kft.) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 2.290 m hosszú filmet, mint Magyarországon készült, magyar nyelvű mozgófényképet.

e) Az engedélyokirat kiadását megtagadta:

Hotel Imperial (Paramount) hangos dráma 4 felvonásban, a Paramount filmgyárban 1939. évben készült, 2.254 m hosszú mozgófényképtől.

f) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. Olasz főiskolások (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 17 m hosszú,

2. Balatonszabadi (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 35 m hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1939. évi szeptember hó 9-én.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.

elnök,
miniszteri tanácsos.

HIRADÓK

MAGYAR VILÁGHIRADÓ

M. F. I. 813. sz.

- „Becsüld a munkát!” szervezet kirándulása. (M. F. I. — Fekete.)
- Nemzetközi motorvezetéses kerékpárverseny. (M. F. I. — Horváth, Megyer, Marton.)
- Uhfűszek a Börzsöny-hegység sziklái között. (M. F. I. — Zsabka.)
- A kassai Kereskedelmi Főiskola megnyitása. (M. F. I.) — Somkúti.)
- Püspökbeiktatás a kassai székesegyházban. (M. F. I. — Somkúti.)
- Vitorlázó-repülő élet a Hármashatárhegyen. (M. F. I. — Horváth.)
- Elektromos térben lebegő serpenyőtűzhely. (Ufa.)
- A híres czenstochowai Fekete Mária-kép. (Ufa.)
- Nagyarányú építkezés folyik Massoliniában. (Luce.)
- Légvédelmi gyakorlat a svéd fővárosban. (Svensk.)

FOX HANGOS HIRADÓ

XIII. évf. 38. sz.

- Képek a német-lengyel harcokról.
- A czenstochowai Feketet Madonna képe sértetlen.
- A német előrenyomulás Lengyelországban.
- Hitler kancellár látogatása a keleti fronton.
- Átkelés a Visztulán Kulm mellett.
- Lengyel menekülők visszatérnek és a német katonák gondozásba veszik őket.
- A megszállt területek lakossága üdvözi a bevonuló német katonaságot.

Filmhírszolgálat

városi, községi, családi, gyári, reklám,
sport stb.

Filmfelvételek

mind helyben, mind pedig vidéken

Hangosfelvételek

TOBIS KLANG és PULVÁRI rendszerű
felvevőgéppel

**Filmműterem és
Laboratórium**

elvéllal mindennemű filmlaboratóriumi,
filmfeliratozási munkát és filmek utó-
szinkronizálását

Reklámhirdetések

film-, diapozitív-, plakát-, vitrinreklám-
hirdetések a budapesti bemutató film-
színházak részére kizárólag és vidékre

A Magyar Világhíradó
című hangos filmriport kiadója:

**MAGYAR
FILMIRODA
RT**

Igazgatóság és gyártelep:

BUDAPEST, IX.,

Könyves Kálmán-körút 15

Telefon: 146 — 346

Híradóraktár:

BUDAPEST, VIII.,

Szentkirály-utca 25

Telefon: 145 — 510

SZAKMAI CÍMTÁR

- Adler Ferenc moziberendezés és moziképviselet,** VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 149-431.
- Agfaphotó,** V., Nádor-u. 12. T.: 110-190, 124-194.
- Alfa film,** VII., Erzsébet krt. 8. Telefon: 144-808, 140-028.
- Arany filmducco,** VIII., Dankó-utca 22. Tel.: 149-489.
- Atelier film,** VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 333-736. Raktár a házban.
- Balogh-Orbán,** VII., Hársfa-utca 6. Tel.: 132-940.
- Beregi Ernő adm. szerv. iroda,** V., Tátra-utca 15/b. Telefon: 311-537.
- Cinema,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 337-570. Raktár a házban.
- Continental film,** VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133-532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Csepreghy film,** VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 141-200.
- Deák film,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 136-635. Raktár a házban.
- Diatyp laboratórium,** VII., Rottenbiller-u. 19. Tel.: 145-304.
- Eco film,** VII., Rákóczi-út 12. Telefon: 342-976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.
- Electra film,** XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337-578.
- Elektrik kinotechnikai vállalat,** vetítógépek, hangleadó készülékek, vetítőszenek stb. legnagyobb raktára, VIII., Rökk Szilárd-u. 18. Tel.: 344-782.
- Engel Fülöp,** V., Sas-u. 7. Tel.: 184-005.
- Erdélyi filmgyártó kft.,** VII. Erzsébet-krt. 8. Tel.: 340-350.
- Farkas J. M. VIII.,** József-körút 19. Tel.: 132-805.
- Fehér Endre,** VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 135-696.
- Filmatyp laboratórium,** XIV., Szentés-u. 60. Tel.: 296-371.
- Filmcenzúra,** IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183-072, aleln.: 183-073.
- Filmexpress kft.,** VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 133-671, 133-672.
- Filmértékesítő,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333-797.
- Filmfotó üzem,** VIII., Rökk Szilárd-u. 11. Tel.: 130-805.
- Filmkamara,** VI., Bajza-u. 18. Telefon: 113-305, 116-977.
- Filmservice,** VII., Erzsébet-körút 9-11. T.: 144-888, 136-888.
- Fox film,** VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 139-437, 131-658. Raktár: VIII., Rákóczi-tér 11. Telefon: 139-437, 131-658.
- Gevaert, V.,** Deák Ferenc-tér 3. Telefon: 180-318.
- Grawatsch Ottó,** VIII., József-körút 71. Tel.: 145-193.
- Güttler Antal,** lásd: Palatinus film.
- Gyimesy Kásás Ernő,** a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-u. 5. Tel.: 499-752.
- Hajdú film XIV.,** Gyarmat-utca 39. Tel.: 279-999.
- Hamza film,** XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.
- Harmonia film,** VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 142-984.
- Hausz Mária,** VII., Erzsébet-krt. 9-11.
- Hebel Gyula szállító,** VI., Váci-út 1. Tel.: 115-947.
- Helikon filmvállalat,** VIII., Rökk Szilárd-utca 24. Tel.: 133-705. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Hirsch és Tsuk,** VII., Dohány-u. 42. (Kamara mozi) Tel.: 143-835 és 144-027.
- Hunnia filmhelyező irodája,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 132-828, 132-888.
- Hunnia filmgyár Rt. (Filmipari Alap),** XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999, 297-622, 297-085, Bingert János dr. ig.: 296-060.
- Ibusz filmszállítás és kölcsönzés,** V., Bálvány-u. 2. Tel.: *180-876.
- Kamara,** VI., Bajza-u. 18. Tel.: 113-305, 116-977.
- Kárpát film,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 340-350. Raktár a házban.
- Kino film,** VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 136-942. Raktár a házban.
- Kodak,** V., Báthory-u. 6. Tel.: 114-158, 114-184.
- Kovács és Faludi laboratórium,** XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297-487.
- Kormos Miklós filmvállalata,** VII., Erzsébet körút 9-11. III. 5. Tel.: 133-036.
- Kovács Emil és Társa,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 145-948. Raktár a házban.
- Központi filmkezelő,** VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 144-863, 139-990.
- Krupka filmgyár és laboratórium,** XIV., Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496-741.
- Lajta Andor,** XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297-076.
- MAGYAR FILM,** VI., Bajza-utca 18. Tel.: 113-305, 116-977.
- Magyar Film Iroda RT.,** IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146-343, játékfilmgyártás: 146-342, színészöltözők: 140-727, Inkey Tibor fényképész: 135-949, felirat-készítő üzem: 139-211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510. Fényképüzem: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.: 145-510. Filmkölcsönző-osztály: VII., Erzsébet-krt. 45. Tel.: *138-916.
- Magyar Film Otthon,** VI., Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122-463.
- Magyar Írók Filmje Rt.,** XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.
- MMOE,** VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 136-005.
- Matador film,** VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132-774. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.
- Mester film,** XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296-269.
- Metro-Goldwyn-Mayer,** VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a házban.
- Mozgóképüzemi Rt. kölcsönosztálya,** VII., Akácfa-u. 4. Tel.: 144-487, 144-488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.
- Magyar Mozgófénykép-gépkészítők Országos Egyesülete,** VII., Rákóczi-út 50. Tel.: 337-598. (D. u. 2-4.)
- Művészfilm,** VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 340-397. Raktár a házban.
- New York kávéház,** VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 131-980, 131-981.
- Objectiv film,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 330-793.
- Oktatófilm kirendeltség,** VIII., Csepreghy-u. 4. Tel.: 330-926.
- Oláh György gépészmérnök,** a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 349-933.
- OMME,** VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143-013.
- Orbán-Balogh,** VII., Hársfa-u. 6. Tel.: 132-940.
- Pacséry László,** XII., Királyhágó-utca 16.
- Pajor Ferenc,** VII., Munkás-u. 3/b. Telefonszám: 144-087.
- Palatinus film,** VII., Erzsébet-krt 9-11. Tel.: 145-411, 145-412.
- Palló film kft. VII.,** Rákóczi-út 12. Tel.: 133-532. Raktár a házban.
- Papp Béláné és Társa betéti társaság,** VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 138-031.
- Paramount film,** VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.
- Pásztor film,** VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 337-593.
- Pátia film,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140-625. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.
- Pegazus film,** VII., Erzsébet-körút 7. sz. Tel.: 136-463.
- Petsman Ferenc,** VIII., Mária-u. 19. Tel.: 136-449.
- Petsman László,** VI., Teréz-körút 3. Tel.: 112-890. Csillaghegy: 163-429.
- Pflumm Tibor dr. filmkölcsönzővállalata,** VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 137-711.
- Photophon film,** VII., Erzsébet-krt 8. Tel.: 336-635.
- Phöbus filmkölcsönző,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 131-562. Raktár a házban.
- Pictura film,** XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.
- Prizma film,** VI., Andrassy-út 68. Tel.: 122-345.
- Projectograph,** VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132-201.
- Radó István,** VI., Andrassy-út 68. Telefon: 122-345.
- Reflektorfilm,** VIII., Sándor-tér 4. Tel.: 142-529. Raktár: VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 140-722.
- Rex film,** VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 131-562. Raktár a házban.
- Schilling Gyula,** VII., Rózsa-u. 33. Tel.: 141-009.
- Seidl és Veress laboratórium,** XIV., Thököly-út 61. Tel.: 297-775.
- Simonyi Vilmos mérnök,** az OMME szakértője, XI., Fehérvári-út 147. T.: 257-110.
- Sláger film,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143-195. Raktár a házban.
- Standard film,** VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333-797.
- Star filmgyár,** VI., Vilmos császár-út 53. Tel.: 113-036. Gyártelep: II., Pasaréti-út 122. Tel.: 164-287.
- Székely Sándor mérnök,** V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292-506.
- Szenásy-Macsássy színes trükkfilmek,** IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380-027.
- Takács film,** XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296-125.
- Tobis film,** VII., Erzsébet-körút 16. Tel.: 143-411.
- Telefongyár R. T.,** XIV., Hungária-körút 126-128. Tel.: 297-930.
- Turul Szépművészeti Filmgyártó és Filmterjesztő Szövetkezet,** VIII., József-körút 35. Tel.: 330-766.
- Turul Szövetség Szépművészeti B. E. vetítő mozgalmi törzs,** VIII., Rökk Szilárd-utca 20.
- Ufa film,** IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183-858. Raktár a házban. Telefon: 389-036.
- Universal film,** VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.
- Váci Dezső,** a MAGYAR FILM f. szerkesztője, Magyar Film Iroda, IX., ker. Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 139-211. Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.
- Wamoscher Béla dr. filmvállalata,** VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 137-438.
- Warner Bros. First National,** VIII., József-krt. 30-32. Tel.: 132-590, 142-464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144-317.
- Zeneszerzők Szövetkezte,** IV., Gerlóczy-u. utca 3. Tel.: 189-306.